

УДК: 343.326(477)

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-4-82-88

Свтушок В. А.[©]
викладач
(Харківський
національний
університет
внутрішніх справ)

Кущенко В. О.[©]
викладач
(Харківський
національний
університет
внутрішніх справ)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Досліджено сучасний стан вітчизняного законодавства України у сфері протидії тероризму. Наголошено на актуальності теми дослідження. Проаналізовано нормативно-правову базу протидії тероризму в Україні, на підставі чого зроблено висновок про те, що наразі потребує адекватного коригування система державного управління у сфері забезпечення безпеки з урахуванням необхідності її синхронізації із загальносвітовими підходами до проблеми запобігання терористичним загрозам.

Ключові слова: протидія, тероризм, злочинність, нормативно-правові акти, Україна.

Постановка проблеми. Одним із чинників забезпечення існування будь-якої розвиненої держави сучасного світу є національна безпека. На сьогодні проблема забезпечення миру та міжнародної безпеки є чи не найактуальнішою для кожної держави світу. Міжнародний тероризм порушує гармонійний розвиток країн світу, а також міжнародний мир та безпеку. У таких умовах боротьба з тероризмом стала одним із пріоритетних напрямів діяльності міжнародних організацій [1].

Безпека громадян і жителів Європи на сьогодні перебуває під загрозою у зв'язку з появою нових викликів і великої кількості терористичних організацій та угруповань. Проблема захисту громадян від терористичної загрози є актуальною і для України, яка є невід'ємною частиною сучасного Європейського простору.

Ситуація з тероризмом у Європі значно змінилася після терористичних актів 7 липня 2005 року у Лондоні. Саме ці події у столиці Великої Британії більшість фахівців вважають найбільш важливою віхою в історії новітнього тероризму у Європі та світі. Значені події не тільки стали європейським аналогом трагедії 11 вересня у США, а й стали підґрунтям для широкої суспільної дискусії у країнах Європи щодо проблем національної безпеки та, як наслідок, створення потужної системи антитерористичного захисту [2].

Проблема забезпечення миру та міжнародної безпеки на сьогодні є актуальною і для України. Події у східних регіонах України засвідчили різке збільшення загрози тероризму та вимагають впровадження якісно нових методів виявлення, попередження і протидії активізації діяльності терористичних організацій, а також ужиття жорстких заходів із метою виявлення та ефективного блокування каналів фінансової підтримки такої діяльності [3].

Проблема забезпечення національної безпеки України та протидії терористичній діяльності особливо гостро постала у зв'язку зі збройною агресією з боку Російської Федерації. Численні масові протести та заворушення, діяльність сепаратистських угруповань

© Свтушок В. А., 2019
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3273-0513>
silentwolf1979@ukr.net

© Кущенко В. О., 2019
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9206-3276>
silentwolf1979@ukr.net

вань активізували терористичну діяльність злочинних організацій, що підірвали основи національної безпеки України. Сепаратистські організації на той час мало чим відрізнялися від терористичних організацій, які і сьогодні діють на непідконтрольних Україні територіях, а їх діяльність завдає шкоди як національним інтересам держави, так і правам, свободам та законним інтересам людини і громадянина. Тому виникає необхідність дослідження сучасного стану правових та організаційних засад протидії тероризму в Україні з метою усунення законодавчих прогалин у цій сфері.

Метою цієї статті є аналіз вітчизняного законодавства щодо протидії тероризму в Україні та визначення перспективних напрямків щодо вдосконалення протидії тероризму України.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Актуальні питання боротьби з тероризмом неодноразово були предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Так, вагомий внесок у дослідження методологічних, організаційних та правових засад протидії тероризму заклали такі вітчизняні науковці: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, Є. В. Додін, А. Дорошенко, В. Ліпкан, Б. Леонов, А. Т. Комзюк, Л. Мошкова, В. Л. Ортинський та інші. Серед зарубіжних дослідників слід виділити: Бенджамін Дженкінс, Ернст Аречага, Раймон Арон, Юджин Дінстейн, П. Вальдманн, Р. Вілкінсон, С. Розен та деякі інші. Але незважаючи на значну кількість наукових напрацювань, на сьогодні в умовах проведення ООС та терористичних загроз виникає необхідність у вдосконаленні сфери протидії тероризму.

Виклад основного матеріалу. Побудована за роки незалежності система забезпечення національної безпеки України під час загострення відносин із Російською Федерацією виявила свою неефективність через невідповідність заходів протидії загрозам у сучасних умовах. Не підготовленими до російської агресії виявились як суб'єкти забезпечення національної безпеки, так і законодавча основа їх діяльності. Серед головних причин, які призвели до низької ефективності системи забезпечення національної безпеки України від зовнішніх загроз і від окремих терористичних проявів у межах держави, на наш погляд, слід зазначити такі:

- система забезпечення національної безпеки України будувалась на основі застарілої радянської системи, з використанням її складових;
- формування системи забезпечення національної безпеки України відбувалось під тиском світових і регіональних лідерів, які виходили із власних національних інтересів, а не інтересів України;
- політичне керівництво України протягом усього періоду незалежності нашої держави формально ставилось до захисту національних інтересів, а також не докладало необхідних зусиль для формування і розвитку системи забезпечення національної безпеки України;
- незавершеність формування і, як наслідок, неспроможність самої системи забезпечення національної безпеки України до аналізу безпекового середовища та своєчасного виявлення загроз [4].

У затвердженій Президентом України Стратегії національної безпеки України наголошено на тому, що найбільш актуальними загрозами національній безпеці України є «... агресивні дії Росії, що здійснюються для виснаження української економіки і підризу суспільно-політичної стабільності з метою знищення держави Україна і захоплення її території». Такі дії, зокрема, полягають у розпалюванні міжетнічної, міжконфесійної, соціальної ворожнечі та ненависті, сепаратизму та тероризму [5].

Для нейтралізації цих загроз у Стратегії зазначено такі основні напрями:

- нейтралізація сепаратистських та екстремістських рухів і організацій;
- забезпечення державної безпеки у сферах боротьби з тероризмом, економічної, інформаційної, кібернетичної безпеки;
- захист державної таємниці;
- участь в операціях НАТО з підтримання миру та безпеки;
- розвиток спроможностей щодо запобігання тероризму і боротьби з ним, а також спільної боротьби з тероризмом [5].

Успішна реалізація державної політики за вказаними напрямками, як виявляється, потребує належного законодавчого регулювання діяльності суб'єктів відповідних правовідносин.

На сьогодні законодавча база державної політики протидії тероризму має низку нормативно-правових актів. Головним правовим джерелом є Конституція України. У системі положень Конституції можна визначити такі норми, що стосуються протидії тероризму [6]:

- основи конституційного ладу, у тому числі проголошення людини, її життя і здоров'я, честі, гідності, недоторканності і безпеки вищою соціальною цінністю, а їхнє визнання, дотримання, забезпечення і захист є обов'язком держави (ст. 3);
- проголошення права на життя є невідчужуваним і приналежним кожному (ч. 1 ст. 27);
- державний захист прав і свобод людини і громадянина (ст. 55);
- заборона створення і діяльності будь-яких збройних формувань, розпалювання соціальної, расової, національної і релігійної ворожнечі (ст. 17).

Далі в системі нормативних джерел зазначений Кримінальний кодекс України, у якому передбачено відповідальність за терористичний акт, втягнення у терористичну діяльність, публічний заклик до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи, сприяння вчиненню терористичного акту і злочинів «терористичного характеру», які можуть розглядатись як прояви тероризму [7].

Серед важливих нормотворчих ініціатив у напрямку забезпечення протидії терористичним актам на території України слід зазначити Указ Президента України від 16.06.2015 № 341/2015, яким введено в дію Рішення Ради Національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 № 341/2015 «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні». Особливу увагу приділено координації діяльності правоохоронних органів стосовно протидії незаконним збройним формуванням, а також припиненню нелегального обігу вогнепальної зброї; впровадженню в установленому порядку комплексу взаємоузгоджених міжвідомчих заходів щодо адаптації до мирного життя учасників ООС [8].

Виходячи з цього, варто зазначити, що необхідною умовою протидії терористичним загрозам на національному ґрунті є формування ефективної державної політики протидії тероризму, яка вимагає вироблення чіткої концепції та стратегії, базових принципів, концептуальних і нормативно-правових засад, визначення шляхів їх практичної реалізації. Загалом ця проблематика вимагає особливої уваги науковців до опрацювання питань координації діяльності усіх владних структур, у компетенції яких – протидія терористичним загрозам на національному рівні, створення у суспільстві умов для консолідації громадськості у розв'язанні тих проблем сучасного українського суспільства, наявність яких може спричинити прояви тероризму.

Зазначимо, що в Україні існує Концепція боротьби з тероризмом, проте вона показала свою неефективність, що призвело до анексії Криму, воєнного протистояння на Сході України та російської агресії [9]. Тому серед пріоритетних завдань сучасного Українського суспільства та керівництва держави, на наш погляд, є невідкладне прийняття та впровадження механізму реалізації нової Концепції боротьби з тероризмом та екстремізмом, яка б відповідала реаліям сьогодення та реально допомагала нашим правоохоронним органам та військовим на Сході України протистояти тероризму.

Процес поглиблення інтеграції України у глобальний безпечний простір потребує адекватного коригування системи державного управління у сфері забезпечення безпеки з урахуванням необхідності її синхронізації із загальносвітовими підходами до проблеми запобігання терористичній загрозі. Тому держава повинна активізувати національні зусилля, двостороннє, регіональне і міжнародне співробітництво у сфері боротьби з тероризмом.

Одним із пріоритетних міжнародних зобов'язань України перед ООН, іншими міжнародними організаціями, що здійснюють боротьбу з тероризмом, є імплементація світових стандартів безпеки, а також комплексне та збалансоване впровадження усіх компонентів Глобальної контртерористичної стратегії ООН, насамперед у частині здійснення заходів з усунення причин і умов, що сприяють поширенню тероризму, а також забезпечення при цьому захисту прав і свобод людини [10, с. 60].

На сьогодні в умовах проведення Операції Об'єднаних Сил, Україна належить до держав із високою ймовірністю вчинення на їх території терористичних актів або терористичних посягань проти їх представництв за кордоном.

На сучасному етапі вітчизняного державотворення в нашій країні сформовано

концептуальні засади та нормативно-правову базу державної політики протистояння загрозам тероризму, спрямованої на формування системної протидії цьому небезпечному явищу. Проте швидкий розвиток науки і техніки та їх використання у злочинній діяльності мусить оперативно реагувати на зростання та поширення терористичних проявів.

На наш погляд, з метою вдосконалення системи антитерористичних заходів необхідно враховувати такі положення:

- тероризм необхідно приймати як пряму атаку на фундаментальні цінності прав людини, демократії та правової держави;

- держава повинна виступати ініціатором впровадження наукових новел і зарубіжного досвіду протидії тероризму, використовувати весь арсенал наявних у їх розпорядженні правових засобів для протидії та припинення терористичної діяльності;

- правоохоронні органи (сили охорони правопорядку) повинні мати єдину стратегію та нормативну базу для можливості ефективного реагування на злочини терористичної спрямованості;

- саме у кризових ситуаціях, аналогічних терористичним, повага до прав і свобод людини стає актуальнішою, а вимогливість з боку держави до питання забезпечення правових гарантій прав і свобод громадян повинна зростати.

Враховуючи ці положення для протистояння тероризму в Україні, на нашу думку, необхідно вжити низку заходів, зокрема:

- удосконалити нормативно-правову базу з протидії тероризму в частині уточнення понятійно-категоріального апарату Законів України «Про боротьбу з тероризмом», «Про основи національної безпеки України», забезпечити змістовну ідентичність основних понять у Законах та Кримінальному кодексі України;

- на основі Закону України «Про основи національної безпеки України» розробити галузеві доктрини політичної, екологічної, гуманітарної, соціальної (тощо) безпеки. На цьому рівні конкретизувати зміст національних інтересів, загроз об'єктам національної безпеки у відповідній сфері, визначити пріоритетні напрями політики безпеки із забезпечення національних екологічних, політичних, гуманітарних, воєнних інтересів;

- розробити та прийняти Закон України «Про протидію екстремізму» та встановити відповідальність за прояви екстремізму, що підвищить профілактику злочинів терористичного характеру;

- розробити та прийняти Національну програму протидії тероризму й екстремізму, основне завдання якої буде полягати у формуванні зовнішніх і внутрішніх умов для активної протидії тероризму, а також заходи щодо боротьби з екстремізмом як негативним явищем, що є, на думку деяких науковців, окремим видом тероризму на принципово новій концептуальній основі – шляхом об'єднання зусиль державних і громадських інститутів суспільства. І зусилля ці мають бути спрямовані на скорочення соціальної бази тероризму й екстремізму, утвердження в соціумі активної позиції неприйняття цих явищ у будь-яких формах і проявах;

- розробити Концепцію висвітлення антитерористичної проблематики в засобах масової інформації, що буде сприяти зменшенню терористичних проявів, поінформованості населення у цій галузі, формуванню у кожного громадянина усвідомлення необхідності подолання цього негативного явища;

- удосконалити механізми координації суб'єктів боротьби з тероризмом, у тому числі шляхом конкретизації повноважень у цій сфері та удосконалити діяльність Антитерористичного центру при СБУ щодо об'єднання зусиль міністерств і відомств, громадських організацій, що відповідно до Закону залучаються до протидії тероризму;

- відпрацювати систему й методи спільних антитерористичних дій і комплексних операцій усіма суб'єктами протидії злочинності, що сприятиме координації зусиль та оперативності реагування на будь-які терористичні акти;

- створити систему виявлення й обліку осіб, що володіють навичками міно-вибухової справи, брали участь у військових конфліктах («гарячих точках») з метою спрощення пошуку осіб, які володіють навичками міно-вибухової справи, та осіб, причетних до вчинення терористичних актів;

- удосконалити систему захисту об'єктів, що можуть становити інтерес для те-

рористичних зазіхань, постійний моніторинг стану безпеки таких об'єктів;

– підвищити ефективність діяльності органів по охороні кордону з метою викриття каналів незаконного переміщення через державний кордон України іноземних громадян, зброї, інших засобів ураження, а також наркотичних речовин;

– вжити комплексні заходи, спрямовані на формування в молодіжному середовищі правової культури, що водночас необхідно й усьому суспільству. Знання про права і свободи сприятимуть вихованню поваги до прав і свобод інших осіб у молодого покоління, зокрема, й до їх життя, здоров'я та гідності.

Висновки. Отже, можемо зазначити, що тероризм є однією з найгостріших проблем і загрозою для світової спільноти XXI ст.

На сьогодні в умовах воєнної агресії з боку Російської Федерації та проведення ООС в Україні органам державної влади слід чітко дотримуватись плану дій для забезпечення протидії тероризму, що прописаний в нормативно-правових актах у сфері протидії тероризму. У свою чергу, законодавцю необхідно активізувати роботу щодо розробки та впровадження нормативно-правових актів у сфері протидії тероризму.

Питання організації ефективної протидії тероризму є ключовим питанням як внутрішньої політики багатьох країн, так і їх міжнародної взаємодії. Україні слід активніше використовувати позитивний зарубіжний досвід у сфері боротьби з проявами міжнародного тероризму, який виправдав себе на практиці.

Список використаних джерел

1. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/site_docs/2014/20141229/tipolog2014.pdf (дата звернення: 30.03.2019).
2. Козерод О. Актуальні проблеми боротьби з тероризмом у Європі. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2011. Вип. 4 (54). С. 344–356. URL: http://www.ipiend.gov.ua/uploads/nz/nz_54/kozerod_aktualni.pdf (дата звернення: 30.03.2019).
3. Дмитренко Е. С. Роль фінансового контролю у виявленні та припиненні фінансування терористичної діяльності. *Державна політика у сфері протидії тероризму: міжнародний досвід і його актуальність для України : зб. матеріалів Інтернет-конф.* (м. Київ, 25 червня 2015 року). Київ : Нац. акад. прокуратури України; Міжвідом. наук.-дослід. центр з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді нац. безпеки і оборони України, 2015. С. 56–57.
4. Дацюк А., Садовський В., Полтораков О., Марутян Р. Аналіз державної політики у сфері національної безпеки і оборони України : метод. рекомендації. Київ, 2015. С. 41.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України 26.05.2015 № 287/2015. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 30.03.2019).
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 30.03.2019).
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 30.03.2019).
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» : Указ Президента України від 16.06.2015 № 341/2015. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2015> (дата звернення: 30.03.2019).
9. Про Концепцію боротьби з тероризмом : Указ Президента України від 25.04.2013 № 230/2013. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/230/2013> (дата звернення: 30.03.2019).
10. Кашкаров О. О. Норми міжнародного права як джерело протидії організованій злочинності. *Кримський юридичний вісник*. 2009. Вип. 2 (6). С. 57–63.

Надійшла до редакції 27.11.2019.

References

1. Aktual'ni metody, sposoby ta finansovi instrumenty finansuvannya teroryzmu ta separatyizmu. [Current methods, methods and financial instruments for financing terrorism and separatism.] URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/site_docs/2014/20141229/tipolog2014.pdf (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
2. Kozherod, O. Aktual'ni problemy borot'by z teroryzmozom u Yevropi. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsional'nykh doslidzhen' im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy*. 2011. Vyp. 4 (54). S. 344–356. [Actual problems of combating terrorism in Europe. Scientific Notes of the Institute of Political and Ethnic Studies IF Kuras, NAS of Ukraine]. URL: http://www.ypiend.gov.ua/uploads/nz/nz_54/kozherod_aktualni.pdf (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
3. Dmytrenko, E. S. Rol' finansovoho kontrolyu u vyyavlenni ta prypynenni finansuvannya terorystychnoyi diyal'nosti. *Derzhavna polityka u sferi protydyi teroryzmu: mizhnarodnyy dosvid i yoho aktual'nist' dlya Ukrainy : zb. materialiv Internet-konf.* [The role of financial control in the detection and termination of terrorist financing. *State policy in the field of counter-terrorism: international experience and its relevance for Ukraine: Coll. materials of the Internet conf*] (m. Kyiv, 25 chervnya 2015 roku). Kyiv : Nats. akad. prokuratury Ukrainy; Mizhvidom. nauk.-doslid. tsentr z problem borot'by z orhanizovanoyu zlochynnistyu pry Radi nats. bezpeky i oborony Ukrainy, 2015. S. 56–57. [in Ukr.].
4. Datsyuk, A. & Sadovs'kyi, V. & Poltorakov, O. & Marutyanyan R. (2015) Analiz derzhavnoyi polityky u sferi natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy : metod. rekomendatsiyi. [Analysis of state policy in the field of national security and defense of Ukraine: a method. recommendations.] Kyiv. S. 41. [in Ukr.].
5. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnya 2015 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrainy» : Ukaz Prezydenta Ukrainy 26.05.2015 № 287/2015. [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 6, 2015 “On the National Security Strategy of Ukraine”: Presidential Decree 26.05.2015 No. 287/2015]. / *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
6. Konstytutsiya Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96–VR. / *Verkhovna Rada Ukrainy*. [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k / 96 – BP. / *Verkhovna Rada of Ukraine*.] URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
7. Kryminal'nyy kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341–III. [The Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 05.04.2001 № 2341 – III. / *Verkhovna Rada of Ukraine*.] / *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (data zvernennya: 30.03.2019).
8. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnya 2015 roku «Pro zakhody shchodo posylennya borot'by zi zlochynnistyu v Ukraini» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 16.06.2015 № 341/2015. [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 6, 2015 “On measures to strengthen the fight against crime in Ukraine”: Presidential Decree No. 341/2015 of 16.06.2015]. / *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2015> (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
9. Pro Kontseptsiyu borot'by z teroryzmozom : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.04.2013 № 230/2013. [On the Concept of Combating Terrorism: Presidential Decree No. 230/2013 of 25.04.2013] / *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/230/2013> (data zvernennya: 30.03.2019). [in Ukr.].
10. Kashkarov, O. O. (2009) Normy mizhnarodnoho prava yak dzherelo protydyi orhanizovaniy zlochynnosti. [Norms of international law as a source of counteraction to organized crime]. *Kryms'kyi yurydychnyy visnyk*. Vyp. 2 (6). S. 57–63. [in Ukr.].

SUMMARY

Yevtushok V. A. Kushchenko V. A. Legal framework of anti-terrorism in Ukraine: current state and prospects of improvement. The article examines the current state of Ukraine's domestic legislation in the field of countering terrorism. It was emphasized on the relevance of the research topic, which was particularly acute due to the emergence of new challenges and a large number of terrorist organizations and groups.

It is determined that today the legislative basis of the state policy of counteraction

to terrorism is a series of normative legal acts. The main legal source is the Constitution of Ukraine.

It is stressed that the necessary condition for counteracting terrorist threats on a national basis is the formation of an effective state policy of counteracting terrorism, which requires the development of a clear concept and strategy, basic principles, conceptual and regulatory principles, and determination of ways of their practical implementation.

The normative and legal basis for counteracting terrorism in Ukraine is analyzed, on the basis of which it is concluded that the system of public administration in the field of security needs to be adequately adjusted, taking into account the need for its synchronization with global approaches to the problem of preventing terrorist threats.

It is concluded that in order to improve the system of counter-terrorism measures, it is necessary to take into account a number of provisions among which: terrorism is a direct attack on the fundamental values of human rights, democracy and the rule of law. The state should act as the initiator of the introduction of scientific stories and foreign experience of counteracting terrorism, use the whole arsenal of available legal means at their disposal for counteracting and stopping terrorist activity. Law enforcement agencies should have a unified strategy and regulatory framework for an effective response to terrorist crimes. Respect for human rights and freedoms is becoming more relevant in crisis situations similar to those of a terrorist nature, and the demands of the state on the issue of ensuring legal guarantees of citizens' rights and freedoms must increase.

Keywords: counteraction, terrorism, crime, normative legal acts, Ukraine.

УДК+351.753.3

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-4-88-94

Мусаелян Д. П. ©

викладач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБІГУ ЗБРОЇ САМОЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

З'ясовано, що є зброєю самозахисту у розумінні громадян України, визначено соціологічні потреби громадян України у вільному володінні зброєю. Визначено сучасний стан правового забезпечення реалізації права громадян на володіння зброєю самозахисту та перспективи його удосконалення.

Ключові слова: зброя, зброя самозахисту, обіг зброї, права громадян на носіння, зберігання та перевезення зброї самозахисту, правове регулювання.

Постановка проблеми. На цей час в Україні відсутній закон, яким регулюється обіг зброї невійськового призначення, доступної для придбання, зберігання, використання та володіння громадянами України. Усі ці питання врегульовані на підзаконному рівні, а саме в наказі Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин до зброї та вибухових матеріалів» [1]. Протягом двадцяти років ця Інструкція мала більше десяти змін та доповнень, остан-

© Мусаелян Д. П., 2019

k_tsp@dduvs.in.ua